

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
YVES BOT
prezentate la 12 iunie 2012¹

Cauza C-283/11

**Sky Österreich GmbH
împotriva
Österreichischer Rundfunk**

[cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de Bundeskommunikationssenat (Austria)]

„Directiva 2010/13/UE — Dreptul oricărei stații de emisie de a beneficia, în scopul realizării de reportaje scurte de știri, de acces la evenimente de mare interes pentru public care fac obiectul unui drept exclusiv de transmisie — Limitarea compensației la costurile suplimentare generate de oferirea acestui acces — Compatibilitatea cu articolele 16 și 17 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene — Proportionalitate”

1. Prin prezenta trimitere preliminară, se solicită Curții să evalueze conformitatea cu drepturile fundamentale, în speță libertatea de a desfășura o activitate comercială și dreptul de proprietate, a articolului 15 alineatul (6) din Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale)².
2. Articolul 15 din directivă are drept obiect recunoașterea pentru stațiile de emisie a dreptului de a realiza reportaje scurte de știri cu privire la evenimente de mare interes pentru public care fac obiectul unei transmisii exclusive de către o stație de emisie. În acest scop, se prevede, printre altele, că stațiile de emisie pot avea acces la semnalul transmis de emițătorul care deține drepturile exclusive de transmisie pentru a alege extrasele scurte care vor compune reportajele lor.
3. Articolul 15 alineatul (6) din directivă instituie regula potrivit căreia, în cazul în care, în cadrul punerii în aplicare a dreptului astfel acordat stațiilor de emisie, se prevăd compensări, acestea nu depășesc costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului la extrase scurte.
4. În ceea ce privește această din urmă dispoziție, prezenta cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare ridică problema concilierii necesare a cerințelor legate de protecția diferitelor drepturi fundamentale, și anume, pe de o parte, libertatea de a desfășura o activitate comercială și dreptul de proprietate și, pe de altă parte, libertatea de a primi informații și pluralismul mijloacelor de informare în masă.

1 — Limba originală: franceza.

2 — JO L 95, p. 1, denumită în continuare „directiva”.

I – Cadrul juridic

A – Dreptul Uniunii

5. Considerentul (48) al directivei prevede:

„Stațiile de emisie pot achiziționa drepturi exclusive de emisie pentru transmisia TV de evenimente de mare interes pentru public. Cu toate acestea, este esențială promovarea pluralismului prin diversitatea producțiilor și a programelor de știri în cadrul Uniunii [Europene], precum și respectarea principiilor recunoscute prin articolul 11 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene^[3].”

6. Considerentul (55) al directivei are următorul cuprins:

„Pentru garantarea libertății fundamentale de a primi informații și a protecției depline și corespunzătoare a intereselor telespectatorilor din Uniune, posturile emițătoare care exercită drepturi exclusive de emisie pentru transmisia TV de evenimente de mare interes pentru public ar trebui să acorde altor posturi dreptul de a folosi scurte extrase pentru programele de știri generale în condiții corecte, rezonabile și nediscriminatorii, ținând seama în mod corespunzător de drepturile de exclusivitate. Condițiile respective ar trebui să fie comunicate în timp util înainte ca evenimentul de mare interes pentru public să aibă loc, astfel încât să se acorde celorlalți timp suficient pentru exercitarea dreptului respectiv. [...] Astfel de extrase pot fi folosite în transmisiuni difuzate pe întreg teritoriul UE de către orice post, inclusiv posturi cu specific sportiv, și nu ar trebui să depășească nouăzeci de secunde. [...]

Noțiunea de programe de știri generale nu ar trebui să acopere compilarea de scurte extrase în programele cu scop de divertisment. [...]

7. Considerentul (56) al directivei prevede următoarele:

„[...] Statele membre ar trebui să faciliteze accesul la evenimente de mare interes pentru public acordând acces la semnalul emițătorului în sensul prezentei directive. Cu toate acestea, statele membre pot alege alte mijloace echivalente în sensul prezentei directive. Astfel de mijloace includ, printre altele, acordarea accesului la locul de desfășurare a acestor evenimente înainte de acordarea accesului la semnal. Emițătorii nu ar trebui să fie împiedicați să încheie contracte mai detaliate.”

8. Articolul 14 alineatul (1) din directivă prevede:

„Fiecare stat membru poate lua măsuri în conformitate cu legislația Uniunii pentru a garanta faptul că stațiile de emisie aflate sub jurisdicția sa nu dețin exclusivitatea asupra transmisiei unor evenimente considerate de statul membru respectiv ca fiind de importanță majoră pentru societate, de asemenea manieră încât să prejudicieze o parte substanțială a publicului statului membru de posibilitatea de a urmări astfel de evenimente fie în direct, fie înregistrate la televiziunea gratuită. În cazul în care ia asemenea măsuri, statul membru elaborează o listă de evenimente, naționale și internaționale, pe care le consideră ca fiind de importanță majoră pentru societate. Lista trebuie pregătită în timp util, într-un mod clar și transparent. În redactarea acesteia, statul membru determină dacă astfel de evenimente ar trebui puse la dispoziție prin transmisii în direct parțiale sau în întregime sau, în cazul în care este necesar sau oportun din motive obiective legate de interesul public, dacă astfel de evenimente ar trebui puse la dispoziție prin transmisii integrale sau parțiale înregistrate.”

3 — Denumită în continuare „carta”.

9. Articolul 15 din directivă are următorul cuprins:

„(1) Statele membre asigură accesul oricărui emițător stabilit în spațiul Uniunii, în condiții corecte, rezonabile și nediscriminatorii, la evenimente de mare interes pentru public, transmise în exclusivitate de către un emițător aflat sub jurisdicția lor, în scopul realizării de reportaje scurte de știri.

[...]

(3) Statele membre iau măsuri pentru garantarea unui astfel de acces prin asigurarea liberei alegeri pentru stațiile de emisie a unor scurte extrase din semnalul stației de emisie care efectuează transmisia, cu identificarea cel puțin a sursei, cu excepția cazului în care acest lucru este imposibil din motive practice.

(4) Ca alternativă la alineatul (3), statele membre pot stabili un sistem echivalent care să asigure accesul în condiții corecte, rezonabile și nediscriminatorii prin alte mijloace.

(5) Extrasele scurte respective sunt folosite numai în programele de știri generale și pot fi folosite în cadrul serviciilor mass-media audiovizuale la cerere doar în cazul în care același program este oferit sub formă de înregistrare de către același furnizor de servicii mass-media.

(6) Fără a aduce atingere alineatelor (1)-(5), statele membre asigură definirea, în conformitate cu sistemele și practicile juridice proprii, a modalităților și condițiilor privind furnizarea extraselor scurte respective, în special în legătură cu oricare acorduri de compensare, a lungimii maxime a extraselor scurte și a limitelor de timp pentru transmisia acestora. În cazul în care se prevăd compensări, acestea nu depășesc costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului.”

B – *Dreptul național*

10. În vederea transpunerii directivei, Legea federală privind exercitarea drepturilor exclusive de emisie [Bundesgesetz über die Ausübung exklusiver Fernsehübertragungsrechte (Fernseh-Exklusivrechtgesetz)]⁴ a fost modificată în 2010⁵. Articolul 5 din FERG prevede:

„(1) O stație de emisie care a obținut drepturi exclusive de emisie pentru transmisia unui eveniment de interes informativ general trebuie să acorde tuturor stațiilor de emisie stabilite în unul din statele părți la Acordul privind Spațiul Economic European [(SEE)] sau la Convenția europeană privind televiziunea transfrontalieră din 5 mai 1989 [...], la cererea acestora și în condiții corecte, rezonabile și nediscriminatorii, dreptul de a realiza reportaje scurte de știri, în scopuri redacționale proprii. Un interes informativ general există atunci când este de așteptat ca evenimentul să se bucure, datorită importanței sale, de o rezonanță mediatică largă, în Austria sau într-un alt stat parte menționat în această dispoziție.

(2) Dreptul de a realiza reportaje scurte de știri cuprinde dreptul de a înregistra semnalul transmis de stația de emisie căreia îi incumbă obligația prevăzută la alineatul (1), precum și de a realiza și de a transmite sau de a pune la dispoziție un reportaj scurt de știri în condițiile menționate la alineatele (3)-(5).

(3) Dreptul de a realiza reportaje scurte de știri se exercită în următoarele condiții:

1. Reportajul scurt de știri este limitat la o prezentare de știri corespunzătoare evenimentului;

4 — BGBl. I, 85/2001.

5 — BGBl. I, 50/2010, denumită în continuare „FERG”.

2. Reportajul scurt de știri poate fi prezentat doar în programe de știri generale;
3. Stația de emisie beneficiară poate alege în mod liber conținutul reportajului scurt de știri din semnalul transmis de stația de emisie obligată să acorde acest drept;
4. Durata admisă a reportajului scurt de știri se calculează în funcție de timpul necesar transmiterii în cadrul știrilor a conținutului informativ al evenimentului și nu poate depăși, în lipsa unei alte înțelegeri, 90 de secunde;
5. În cazul în care evenimentul se întinde pe durata a mai multe zile, dreptul de a realiza reportaje scurte de știri cuprinde dreptul de a difuza zilnic un astfel de reportaj;
6. Transmiterea și punerea la dispoziție a reportajului scurt de știri nu poate avea loc în niciun caz înainte ca stația de emisie căreia îi incumbă obligațiile prevăzute la alineatul (1) să înceapă transmiterea;
7. Stația de emisie beneficiară are obligația de a indica faptul că este vorba de un reportaj scurt de știri și de a identifica sursa.

(4) În lipsa unei alte înțelegeri, stația de emisie obligată să acorde dreptul de transmisie poate cere doar compensarea costurilor suplimentare, generate direct de oferirea accesului.

[...]

(6) O stație de emisie căreia îi incumbă obligația în temeiul alineatului (1) trebuie să comunice la cererea unei stații de emisie, în timp util, înainte ca evenimentul să aibă loc, condițiile contractuale pentru acordarea dreptului de a realiza reportaje scurte de știri.

(7) În vederea valorificării dreptului său, stația de emisie care solicită acordarea dreptului prevăzut la alineatul (1) se poate adresa autorității de reglementare. [...]

(8) În eventualitatea în care, din cauza caracterului actual deosebit al unui eveniment, procedura prevăzută la alineatul (6) nu se poate finaliza în timp util, autoritatea de reglementare poate, la cererea unei stații de emisie participante, să se pronunțe ulterior asupra aspectului dacă și în ce condiții trebuia să se acorde un drept de a realiza reportaje scurte de știri. În cazul în care un astfel de drept trebuia acordat, se pot solicita daune-interese stației de emisie obligate să acorde dreptul de transmisie, cu aplicarea prin analogie a articolului 3 alineatele (7)-(9).

[...]”

II – Acțiunea principală și întrebarea preliminară

11. Prezenta trimitere preliminară decurge dintr-un litigiu între Sky Österreich GmbH (denumită în continuare „Sky”) și Österreichischer Rundfunk (denumită în continuare „ORF”).

12. ORF este o fundație de drept public care are drept scop realizarea misiunii de drept public încredințate acesteia prin Legea federală privind radiodifuziunea austriacă (Bundesgesetz über den Österreichischen Rundfunk)⁶. ORF are drept misiune punerea la dispoziție nu numai a programelor de radiodifuziune sonoră și de televiziune, ci și a ofertelor online în legătură cu aceste programe.

6 — BGBl. I, 83/2001.

13. Sky a fost autorizată de Kommunikationsbehörde Austria (autoritate austriacă de reglementare în materie de comunicații, denumită în continuare „KommAustria”) să difuzeze prin satelit programul de televiziune digital codat „Sky Sport Austria”. Prin contractul din 21 august 2009, această societate a achiziționat drepturile de difuzare exclusive a UEFA Europa League pentru sezoanele 2009/2010 - 2011/2012, pentru zona de licență Austria. Sky a arătat că trebuia să cheltuiască în fiecare an pentru licență și costuri de producție o sumă de câteva milioane de euro.

14. La 11 septembrie 2009 a fost încheiată o convenție între Sky și ORF privind acordarea către ORF a dreptului de a realiza reportaje scurte de știri și care prevedea plata sumei de 700 de euro/minut pentru astfel de reportaje.

15. Prin scrisoarea din 4 noiembrie 2010, ORF a solicitat KommAustria să constate că Sky era obligată să îi acorde dreptul de a realiza reportaje scurte de știri privind meciurile din cadrul UEFA Europa League începând cu 1 octombrie 2010, la care participau echipe austriece, și fără ca ORF să fie obligată să îi plătească o remunerație care să depășească costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului la semnal.

16. La 22 decembrie 2010, KommAustria a decis că Sky, în calitatea sa de titulară a drepturilor exclusive, are obligația de a acorda ORF dreptul de a realiza reportaje scurte de știri, fără a putea cere o compensație care să depășească costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului la semnal. Simultan, aceasta a stabilit condițiile în care dreptul respectiv putea fi exercitat de ORF. Printre aceste condiții, s-a precizat că respectivele costuri suplimentare generate direct de oferirea accesului la semnalul prin satelit erau nule în speță.

17. Cele două părți au formulat apel împotriva acestei decizii la Bundeskommunikationssenat (Consiliul superior federal al comunicării) (Austria).

18. În cadrul apelului formulat, Sky susține, printre altele, că obligația de a acorda în mod gratuit dreptul de a realiza reportaje scurte de știri, astfel cum rezultă din articolul 15 alineatul (6) din directivă și din articolul 5 alineatul (4) din FERG, încalcă Carta, Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale⁷, precum și dreptul constituțional austriac. Sky subliniază în special că articolul 15 alineatul (6) din directivă interzice în mod sistematic, cu alte cuvinte fără a stabili diferențe între drepturile exclusive în discuție, să se acorde compensații pentru limitarea drepturilor exclusive, ceea ce ar conduce în cele mai multe cazuri la rezultate deosebit de injuste. Or, atunci când se restrânge dreptul de proprietate, articolul 17 alineatul (1) din cartă și principiul proporționalității ar impune verificarea de la caz la caz dacă trebuie plătită o despăgubire. Sky susține că, în speță, acordarea dreptului de a realiza reportaje scurte de știri restrânge considerabil dreptul său de proprietate.

19. În ceea ce privește competența Curții pentru a răspunde la întrebarea preliminară, Bundeskommunikationssenat se referă în decizia de trimitere la Hotărârea din 18 octombrie 2007, Österreichischer Rundfunk⁸, și observă că aceleași norme se aplică în prezenta cauză. În aceste condiții, ar trebui calificată drept „instanță” în sensul articolului 267 TFUE.

20. Pe fond, Bundeskommunikationssenat apreciază că întrebarea centrală este aceea dacă obligația Sky de a acorda ORF dreptul de realizare a unor reportaje scurte de știri, fără a putea cere în schimb o remunerație care să depășească costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului, este conformă cu dreptul primar al Uniunii. Potrivit Bundeskommunikationssenat, se ridică problema dacă atingerea adusă dreptului fundamental protejat prin articolul 17 din cartă, care prevede o astfel de obligație, este conformă cu principiul proporționalității.

7 — Această convenție a fost semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”).

8 — C-195/06, Rep., p. I-8817.

21. În acest context, Bundeskommunikationssenat menționează decizii ale Verfassungsgerichtshof (Curtea Constituțională) (Austria)⁹ și ale Bundesverfassungsgericht (Curtea Constituțională Federală) (Germania)¹⁰ prin care au fost examinate reglementări naționale comparabile cu reglementarea Uniunii în discuție în prezenta cauză, considerându-se că acordarea cu titlu gratuit a dreptului de a realiza reportaje scurte de știri era disproporționată și ar încălca, pentru acest motiv, dreptul de proprietate, în sensul articolului 5 din Legea fundamentală privind drepturile generale ale cetățenilor (Staatsgrundgesetz über die allgemeinen Rechte der Staatsbürger) și al articolului 1 din Protocolul adițional nr. 1 la CEDO, precum și libertatea profesională, în sensul articolului 12 din Legea fundamentală (Grundgesetz).

22. Bundeskommunikationssenat ridică problema dacă nu ar fi necesar, ținând seama în special de principiul proporționalității și de această jurisprudență, să se adopte o normă care să permită să se țină seama de circumstanțele speței și, în special, de obiectul dreptului exclusiv în discuție, precum și de suma plătită de titular pentru achiziționarea acestui drept în vederea calculării unei compensații. În opinia acestuia, articolul 15 alineatul (6) din directivă se dovedește a fi deosebit de problematic atunci când dreptul exclusiv a fost obținut anterior intrării în vigoare a acestei dispoziții, în timp ce cererea de acordare a dreptului de a realiza reportaje scurte de știri a fost introdusă după intrarea în vigoare a dispoziției naționale de transpunere a articolului 15 din directivă.

23. Pentru aceste motive, Bundeskommunikationssenat a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 15 alineatul (6) din [directivă] este compatibil cu articolele 16 și 17 din [cartă], respectiv cu articolul 1 din [Protocolul adițional nr. 1 la CEDO]?”

24. Sky, ORF, guvernele german și polonez, Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană au depus observații scrise. Ședința a avut loc la data de 24 aprilie 2012.

III – Analiza noastră

25. Prin prezenta trimitere preliminară se solicită Curții să evalueze conformitatea articolului 15 alineatul (6) din directivă cu drepturile fundamentale protejate de articolele 16 și 17 din cartă, și anume, pe de o parte, libertatea de a desfășura o activitate comercială și, pe de altă parte, dreptul de proprietate.

26. Mai precis, trebuie să se stabilească dacă circumstanța că articolul 15 alineatul (6) din directivă limitează compensația pentru furnizarea unor extrase scurte referitoare la evenimente de mare interes pentru public la costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului la aceste extrase scurte constituie sau nu constituie o atingere justificată adusă libertății de a desfășura o activitate comercială și dreptului de proprietate al stațiilor de emisie care dețin drepturi exclusive de emisie pentru transmisia unor astfel de evenimente.

9 — Hotărârea din 1 decembrie 2006.

10 — Hotărârea din 17 februarie 1998.

27. Articolul 16 din cartă prevede că „[l]ibertatea de a desfășura o activitate comercială este recunoscută în conformitate cu dreptul Uniunii și cu legislațiile și practicile naționale”. Explicațiile aferente acestui articol arată că acesta „se întemeiază pe jurisprudența Curții [...], care a recunoscut libertatea de a desfășura o activitate economică sau comercială^[11] și libertatea contractuală^[12], precum și pe articolul 119 alineatele (1) și (3) [TFUE], care recunoaște libera concurență”¹³.

28. În ceea ce privește articolul 17 din cartă, acesta prevede la alineatul (1) că „[o]rice persoană are dreptul de a deține în proprietate, de a folosi, de a dispune și de a lăsa moștenire bunurile pe care le-a dobândit în mod legal. Nimeni nu poate fi lipsit de bunurile sale decât pentru o cauză de utilitate publică, în cazurile și condițiile prevăzute de lege și în schimbul unei despăgubiri juste acordate în timp util pentru pierderea pe care a suferit-o. Folosința bunurilor poate fi reglementată prin lege în limitele impuse de interesul general”. Explicațiile aferente articolului menționat arată că acesta corespunde articolului 1 din Protocolul adițional nr. 1 la CEDO. În conformitate cu articolul 52 alineatul (3) din cartă, rezultă că dreptul de proprietate protejat prin articolul 17 din aceasta are același înțeles și același domeniu de aplicare ca și cel garantat prin CEDO¹⁴.

29. Din jurisprudența Curții rezultă că dreptul de proprietate face parte, ca și dreptul de a exercita liber o activitate economică, dintre principiile generale ale dreptului Uniunii. Totuși, aceste principii nu sunt prerogative absolute, ci trebuie să fie luate în considerare în raport cu funcția lor socială. În consecință, asupra utilizării dreptului de proprietate, precum și asupra dreptului la libera exercitare a activităților economice pot fi instituite restricții, cu condiția ca acestea să răspundă efectiv unor obiective de interes general urmărite de Uniune și să nu constituie, față de scopul urmărit, o intervenție disproporționată și intolerabilă care ar aduce atingere însuși conținutului drepturilor garantate astfel¹⁵.

30. Potrivit acestei jurisprudențe, articolul 52 alineatul (1) din cartă stabilește regimul referitor la restrângerile care pot fi impuse drepturilor și libertăților recunoscute prin cartă. Astfel, se admite că pot fi impuse restrângeri ale exercițiului unor drepturi și libertăți, precum dreptul de proprietate și libertatea de a desfășura o activitate comercială consacrate la articolul 17 și, respectiv, la articolul 16 din cartă, în măsura în care aceste restrângeri sunt prevăzute de lege, respectă substanța acestor drepturi și a acestor libertăți și, prin respectarea principiului proporționalității, sunt necesare și răspund efectiv obiectivelor de interes general recunoscute de Uniune sau necesității drepturilor și libertăților celorlalți.

31. Vom examina, într-o primă etapă, dacă dispozițiile prevăzute la articolul 15 alineatul (6) din directivă constituie o atingere adusă drepturilor recunoscute prin articolele 16 și 17 din cartă. În cazul unui răspuns afirmativ, va trebui să se verifice, într-o a doua etapă, dacă o astfel de atingere este justificată.

A – Cu privire la existența unei atingeri aduse drepturilor recunoscute prin articolele 16 și 17 din cartă

32. Articolul 15 din directivă are drept obiect să prevadă, în beneficiul oricărei stații de emisie stabilite în Uniune, dreptul de a dispune de extrase scurte pentru a putea realiza reportaje scurte de știri cu privire la evenimente de mare interes pentru public.

11 — A se vedea Hotărârea din 14 mai 1974, Nold/Comisia (4/73, Rec., p. 491, punctul 14), și Hotărârea din 27 septembrie 1979, Eridania-Zuccherifici nazionali și Società italiana per l'industria degli zuccheri (230/78, Rec., p. 2749, punctele 20 și 31).

12 — A se vedea în special Hotărârea din 16 ianuarie 1979, Sukkerfabriken Nykøbing (151/78, Rec., p. 1, punctul 19), și Hotărârea din 5 octombrie 1999, Spania/Comisia (C-240/97, Rec., p. I-6571, punctul 99).

13 — A se vedea explicațiile cu privire la Carta drepturilor fundamentale (JO 2007, C 303, p. 17).

14 — *Idem*.

15 — A se vedea în special Hotărârea Curții din 12 iulie 2005, Alliance for Natural Health și alții (C-154/04 și C-155/04, Rec., p. I-6451, punctul 126 și jurisprudența citată). A se vedea și Hotărârea Tribunalului din 17 februarie 2011, FIFA/Comisia (T-68/08, Rep., p. II-349, punctul 143).

33. În temeiul acestui articol, potrivit modalităților reținute de statele membre în cadrul transpunerii sale, stațiile de emisie care dețin drepturi exclusive cu privire la transmisia unor astfel de evenimente sunt obligate să lase celelalte stații de emisie să își aleagă liber extrase scurte care vor compune reportajele lor scurte de știri. Concret, va putea fi vorba fie despre un acces la semnalul emis de emițătorul primar, fie de un acces la locul de desfășurare a evenimentului în cauză¹⁶.

34. Este clar că o asemenea constrângere impusă stațiilor de emisie care dețin drepturile exclusive de transmisie are drept efect limitarea modului în care acestea pot dori să exploateze astfel de drepturi.

35. Din perspectiva libertății de a desfășura o activitate comercială, din care face parte libertatea contractuală, articolul 15 din directivă are drept consecință directă faptul că stațiile de emisie care dețin drepturi exclusive de transmisie nu mai pot alege liber cu privire la organismele cu care decid să încheie un acord pentru ca acestea din urmă să beneficieze de acces la extrase scurte. Cu alte cuvinte, acestea nu mai pot acorda licențe operatorilor aleși de ele în vederea comercializării dreptului la extrase.

36. Din perspectiva dreptului de proprietate, acest articol are drept efect limitarea folosinței pe care stațiile de emisie care dețin drepturi exclusive de transmisie o pot da bunurilor lor. Dacă ne referim la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, articolul menționat poate fi asimilat unei reglementări a folosinței bunurilor în sensul articolului 1 al doilea paragraf din Protocolul adițional nr. 1 la CEDO. Potrivit jurisprudenței acestei Curți, noțiunea de reglementare a folosinței bunurilor reprezintă o măsură care, nepresupunând un transfer al proprietății, urmărește „să limiteze sau să controleze” folosința bunurilor¹⁷. Obligând stațiile de emisie care dețin drepturi exclusive de transmisie să autorizeze anumite utilizări a ceea ce face obiectul acestor drepturi, în speță, accesul la extrase scurte în scopul realizării unor reportaje scurte de știri, articolul 15 din directivă realizează, în opinia noastră, o reglementare a folosinței bunurilor care poate aduce, ca atare, atingere dreptului de proprietate al acestor organisme.

37. În ceea ce privește în special articolul 15 alineatul (6) din directivă, atingerea adusă libertății de a desfășura o activitate comercială și dreptului de proprietate constă în faptul că, în măsura în care compensarea dreptului la extrase scurte este limitată la costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului, stațiile de emisie care dețin drepturi exclusive de emisie cu privire la un eveniment de mare interes pentru public nu mai pot decide liber asupra prețului la care intenționează să cedeze accesul la extrase scurte. Delimitarea modalităților de compensare prevăzute de această dispoziție împiedică aceste organisme în special să solicite participarea celorlalte stații de emisie care doresc să dispună de extrase scurte la costurile de achiziție a acestor drepturi exclusive. Această delimitare poate avea de asemenea un impact negativ asupra valorii comerciale a drepturilor exclusive.

38. Întrucât atingerea adusă libertății de a desfășura o activitate comercială și dreptului de proprietate este astfel dovedită, trebuie să se examineze dacă o astfel de atingere este justificată în raport cu articolul 52 alineatul (1) din cartă.

B – Cu privire la justificarea atingerii aduse drepturilor recunoscute prin articolele 16 și 17 din cartă

39. Observăm, mai întâi, că atingerea adusă drepturilor recunoscute prin articolele 16 și 17 din cartă trebuie privită ca fiind „prevăzută de lege” în sensul articolului 52 alineatul (1) din cartă. Astfel, din articolul 15 alineatul (6) din directivă rezultă în mod expres că, în cazul în care se prevăd compensări, acestea nu depășesc costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului la extrase scurte.

16 — A se vedea considerentul (56) al directivei.

17 — A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Sporrang și Lönnroth împotriva Suediei din 23 septembrie 1982, seria A, nr. 52, § 65. A se vedea de asemenea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Mellacher și alții împotriva Austriei din 19 decembrie 1989, seria A, nr. 169, § 44. Curtea s-a referit de asemenea la noțiunea de reglementare a folosinței bunurilor [a se vedea în special Hotărârea din 12 mai 2005, Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia și ERSA (C-347/03, Rec., p. I-3785, punctele 124 și 125)].

40. În continuare, în ceea ce privește aspectul dacă atingerea adusă drepturilor protejate răspunde unui obiectiv de interes general recunoscut de Uniune sau necesității de protecție a drepturilor și libertăților celorlalți, observăm că dreptul la extrase scurte prevăzut la articolul 15 alineatul (6) din directivă răspunde preocupării afirmate de legiuitorul Uniunii în considerentul (48) al directivei, de „[promovare a] pluralismului prin diversitatea producțiilor și a programelor de știri în cadrul Uniunii, precum și [de respectare a] principiilor recunoscute prin articolul 11 din [cartă]”.

41. Pe de altă parte, în considerentul (55) al directivei, dreptul stațiilor de emisie de a utiliza extrase scurte în cadrul programelor de știri are legătură cu obiectivul care constă în „garantarea libertății fundamentale de a primi informații și a protecției depline și corespunzătoare a intereselor telespectatorilor din Uniune”¹⁸.

42. Prin delimitarea uneia dintre modalitățile de exercitare a dreptului la extrase scurte, și anume compensația datorată emițătorului primar, articolul 15 alineatul (6) din directivă se înscrie în urmărirea obiectivelor prevăzute în considerentele (48) și (55) ale acesteia, și anume, în special, libertatea de a primi informații și pluralismul mijloacelor de informare în masă. Aceste obiective sunt, la rândul lor, strâns legate de unul dintre obiectivele mai generale ale directivei, care urmărește, după cum precizează considerentul (11) al acesteia, facilitarea apariției unei zone unice de informare.

43. În această privință, trebuie să se arate că libertatea de a primi informații și pluralismul mijloacelor de informare în masă sunt componente ale libertății de exprimare¹⁹. Aceasta face parte dintre principiile generale de drept al Uniunii²⁰ și figurează printre drepturile fundamentale garantate de ordinea juridică a Uniunii²¹.

44. Libertatea de exprimare și de informare este consacrată la articolul 11 din cartă. La alineatul (1), acest articol prevede că „[o]rice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a transmite informații sau idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere”. În plus, articolul 11 alineatul (2) din cartă prevede că „[l]ibertatea și pluralismul mijloacelor de informare în masă sunt respectate”. Explicațiile aferente articolului 11 din cartă precizează că acesta corespunde articolului 10 din CEDO.

45. Întrucât rațiunea de a fi a atingerii aduse drepturilor recunoscute prin articolele 16 și 17 din cartă este astfel identificată, trebuie să se verifice dacă restrângerea adusă drepturilor consacrate de aceste două articole este proporțională cu scopul legitim urmărit. Întrucât acest scop constă, în principal, în necesitatea de protecție a unui alt drept fundamental, în speță libertatea de a primi informații și pluralismul mijloacelor de informare în masă, controlul proporționalității pe care urmează să îl efectuăm în acest caz ne invită la o punere în balanță a mai multor drepturi fundamentale. Prin urmare, problema este dacă este posibil să se considere că, prin adoptarea articolului 15 alineatul (6) din directivă, legiuitorul Uniunii a efectuat o ponderare echilibrată între, pe de o parte, dreptul de proprietate și libertatea de a desfășura o activitate comercială și, pe de altă parte, libertatea de a primi informații și pluralismul mijloacelor de informare în masă.

46. Din această perspectivă, analiza noastră va fi ghidată de mai multe considerații.

18 — Astfel cum arată documentul de sinteză pentru conferința audiovizuală de la Liverpool, intitulat „Dreptul la informare și dreptul la extrase scurte”, întocmit de Comisie în luna iulie 2005, implicațiile introducerii unui drept la extrase erau următoarele. Pe de o parte, „lipsa coordonării actelor cu putere de lege, a actelor administrative sau convenționale pentru punerea la dispoziție [...] a unor extrase [...] generează un risc pentru circulația transfrontalieră a programelor de informare și pentru exercitarea dreptului fundamental la informare”. Pe de altă parte, „lipsa dreptului [la] extrase [...] poate constitui o amenințare la adresa pluralismului, întrucât numeroși emițători din Uniune [...] nu dispun nici de mijloace tehnice [...] nici de mijloace financiare suficiente [pentru] a face față costurilor de comercializare sistematică a drepturilor exclusive de difuzare a anumitor evenimente mari puternic mediatizate”.

19 — Observăm că articolul 10 din CEDO presupune nu numai dreptul de a comunica informații, dar și cel de a le primi. A se vedea în special Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Observer și Guardian împotriva Regatului Unit din 26 noiembrie 1991, seria A, nr. 216, § 59, precum și Hotărârea Guerra și alții împotriva Italiei din 19 februarie 1998, *Recueil des arrêts et décisions*, 1998-I, § 53.

20 — Hotărârea din 18 iunie 1991, ERT (C-260/89, Rec., p. I-2925, punctul 45).

21 — Hotărârea din 13 decembrie 2007, United Pan-Europe Communications Belgium și alții (C-250/06, Rep., p. I-11135, punctul 41).

47. Potrivit unei jurisprudențe constante, principiul proporționalității, care face parte dintre principiile generale ale dreptului Uniunii, impune ca mijloacele puse în aplicare printr-un act al Uniunii să fie apte să realizeze obiectivul urmărit și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestuia²².

48. Pe de altă parte, trebuie să se precizeze că, în examinarea justificării unor restricții privind utilizarea dreptului de proprietate, Curtea a arătat, referindu-se la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, că trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit. În opinia acesteia, este necesar, așadar, să se analizeze dacă a fost menținut echilibrul între cerințele interesului general și interesul persoanelor care invocă protecția dreptului lor de proprietate. În acest demers, Curtea a subliniat că trebuie să îi fie recunoscută legiuitorului o libertate de apreciere mare atât în privința alegerii modalităților de punere în aplicare, cât și în privința aprecierii dacă consecințele lor sunt justificate, în interesul general, de preocuparea atingerii obiectivului legislației în cauză²³.

49. În plus, prin analogie cu aprecierea Curții din Hotărârea din 12 decembrie 2006, Germania/Parlamentul European și Consiliul²⁴, trebuie să i se recunoască legiuitorului Uniunii o putere largă de apreciere într-un domeniu precum cel din speță, care implică luarea de către acesta a unor decizii de natură politică, economică și socială și în care trebuie să efectueze aprecieri complexe. Numai caracterul vădit inadecvat al unei măsuri adoptate în acest domeniu în raport cu obiectivul pe care instituțiile competente urmăresc să îl atingă poate afecta legalitatea unei astfel de măsuri²⁵.

50. Verificarea caracterului proporțional al restricției privind dreptul de proprietate și libertatea de a desfășura o activitate comercială care este prevăzută la articolul 15 alineatul (6) din directivă trebuie să fie, așadar, efectuată luându-se în considerare marja largă de apreciere care trebuie recunoscută legiuitorului Uniunii.

51. În plus, această examinare trebuie efectuată ținând seama de natura directivei, care nu realizează o armonizare completă a normelor din domeniile pe care le acoperă, ci instituie numai cerințe minime²⁶. În această privință, subliniem că legiuitorul Uniunii stabilește, la articolul 15 din directivă, un anumit număr de norme generale care delimitează dreptul la extrase scurte, lăsând în același timp statelor membre preocuparea de a defini modalitățile și condițiile detaliate referitoare la furnizarea acestor extrase scurte²⁷.

52. În sfârșit, nu trebuie să se ignore faptul că, potrivit jurisprudenței Curții, apărarea drepturilor fundamentale în spațiul Uniunii trebuie asigurată în cadrul structurii și obiectivelor acesteia²⁸. În această privință, mai multe considerente ale directivei subliniază că aceasta participă în domeniul său la finalizarea pieței interne. Astfel, considerentul (2) al directivei face trimitere la necesitatea de a „asigura tranziția de la piețe naționale la o piață comună de producție de programe și de distribuție a acestora”, iar considerentul (11) al acesteia arată că aplicarea în cazul serviciilor mass-media audiovizuale a unui set minim de norme coordonate sprijină, printre altele, „finalizarea pieței interne și

22 — A se vedea în special Hotărârea din 9 noiembrie 2010, Volker und Markus Schecke și Eifert (C-92/09 și C-93/09, Rep., p. I-11063, punctul 74).

23 — Hotărârea din 3 septembrie 2008, Kadi și Al Barakaat International Foundation/Consiliul și Comisia (C-402/05 P și C-415/05 P, Rep., p. I-6351, punctul 360 și jurisprudența citată).

24 — C-380/03, Rec., p. I-11573.

25 — Punctul 145 și jurisprudența citată.

26 — Hotărârea din 5 martie 2009, UTECA (C-222/07, Rep., p. I-1407, punctul 19). A se vedea de asemenea în acest sens considerentul (11) al directivei și articolul 4 alineatul (1) din aceasta.

27 — A se vedea în acest sens expunerea de motive a Consiliului, secțiunea II partea B punctul (vi) din Poziția comună (CE) nr. 18/2007 din 15 octombrie 2007 adoptată de Consiliu, hotărând în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 251 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, în vederea adoptării unei directive a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 89/552/CEE a Consiliului privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune (JO C 307E, p. 1).

28 — Hotărârea din 17 decembrie 1970, Internationale Handelsgesellschaft (11/70, Rec., p. 1125, punctul 4).

[facilitarea apariției] unei zone unice de informare”²⁹. Luarea în considerare a acestei dimensiuni este importantă în examinarea punerii în balanță a diferitelor drepturi fundamentale în discuție, întrucât problematica prezentată de limitarea compensării furnizării unui drept la extrase scurte în raport cu protecția drepturilor fundamentale nu se ridică în aceeași termeni și nu impune în mod necesar același răspuns, după cum este analizată doar în cadrul unui stat membru sau ținând seama de obligațiile legate de finalizarea pieței interne.

53. Aplicarea acestei grile de analiză prezentei cauze ne determină să considerăm nu numai că articolul 15 alineatul (6) din directivă este de natură să realizeze obiectivul pe care îl urmărește, și anume garantarea libertății de a primi informații și pluralismul mijloacelor de informare în masă, dar și că nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv.

54. În ceea ce privește aptitudinea articolului 15 alineatul (6) ultima teză din directivă de a garanta libertatea de a primi informații și pluralismul mijloacelor de informare în masă, considerăm că această dispoziție, prin limitarea cuantumului compensației care poate fi solicitată de emițătorii primari emițătorilor secundari, este de natură să dezvolte difuzarea informațiilor referitoare la evenimente de mare interes pentru public, în special de stațiile de emisie care nu dispun de mijloace financiare importante. O asemenea dispoziție favorizează astfel apariția unei zone de opinie și de informare europeană în cadrul căreia sunt garantate libertatea de a primi informații și pluralismul mijloacelor de informare în masă.

55. În ceea ce privește necesitatea limitării compensației, considerăm că, în măsura în care aceasta reprezintă piatra de temelie a dispozitivului pus în aplicare de legiuitorul Uniunii la articolul 15 din directivă, lipsa acestuia ar aduce atingere efectului util al dreptului la reportaje scurte de știri.

56. Limitarea compensației la costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului prezintă avantajul de a plasa toți operatorii de televiziune pe poziție de egalitate. Excluzând faptul că organismele deținătoare de drepturi exclusive de transmisie pot transfera asupra organismelor care solicită extrase costurile de achiziție a unor astfel de drepturi, articolul 15 alineatul (6) din directivă se opune ca un preț excesiv să poată fi solicitat în schimbul acordării unor extrase scurte, în special atunci când sunt în discuție evenimente de natură să atragă atenția unei părți mari a populației și pentru care organismele deținătoare de drepturi exclusive ar fi trebuit să cheltuiască sume importante de bani pentru a obține exclusivitatea transmisiei. Rezultă că toți operatorii de televiziune, indiferent dacă sunt privați sau publici, dacă dispun sau nu dispun de mijloace financiare importante, beneficiază, în condiții identice, de dreptul de a realiza reportaje scurte de știri cu privire la evenimente de mare interes pentru public.

57. Lăsarea stabilirii cuantumului compensației la libera negociere dintre emițătorii primari și secundari ar prezenta inconvenientul de a plasa deținătorii drepturilor exclusive într-o poziție de forță, în special atunci când evenimentul în discuție prezintă o importanță deosebită. În plus, ținând seama de creșterea prețurilor care trebuie plătite pentru achiziționarea de drepturi exclusive de transmisie, există riscul ca prețurile solicitate emițătorilor secundari care intenționează să realizeze reportaje scurte de știri să atingă proporții care i-ar descuraja să exercite acest drept. Acest lucru ar putea aduce atingere obiectivului prin care se urmărește informarea unui număr de oameni cât mai mare posibil cu privire la evenimente de mare interes pentru public. Pe de altă parte, excluderea stațiilor de emisie de la acoperirea unor astfel de evenimente ar avea un efect negativ asupra pluralismului informației, întrucât aceasta ar limita colectarea și difuzarea de informații la cele mai importante organisme, în detrimentul concurenților mai mici și al telespectatorilor.

29 — A se vedea de asemenea, în aceeași ordine de idei, considerentul (10) al directivei, care subliniază importanța unei „piețe europene veritabile a serviciilor mass-media audiovizuale”.

58. Este motivul pentru care considerăm că soluția alternativă, care ar fi presupus pentru legiuitorul Uniunii numai să prevadă acordarea unei compensații corespunzătoare fără ca aceasta să fie însoțită de limitarea prevăzută la articolul 15 alineatul (6) din directivă, nu ar fi reușit să atingă obiectivele vizate de instituirea unui drept la reportaje scurte de știri într-un mod la fel de eficient.

59. Unica trimitere la o compensație corespunzătoare, fără stabilirea unei limite armonizate, ar determina o calculare a costurilor de la caz la caz, potrivit unor proceduri divergente în funcție de statele membre, ceea ce ar putea împiedica, după toate probabilitățile, libera circulație a informațiilor și, așadar, apariția unei zone unice de informare pe care legiuitorul Uniunii o promovează în considerentul (11) al directivei. Limitarea compensației la costurile generate direct de oferirea accesului permite, în mare măsură, evitarea acestor probleme de calculare a costurilor și a litigiilor pe care le pot genera. Este vorba despre mijlocul cel mai eficient pentru a evita separarea difuzării informațiilor între statele membre și în funcție de importanța economică a stațiilor de emisie.

60. Prin reținerea unei soluții coerente cu intenția sa de a sprijini finalizarea pieței interne și de a facilita apariția unei zone unice de informare, legiuitorul Uniunii a reușit să concilieze astfel abordările normative divergente ale statelor membre, asigurând în același timp efectul util al noului drept armonizat.

61. Din această perspectivă, în opinia noastră, legiuitorul Uniunii a ales în mod întemeiat să nu introducă în textul articolului 15 alineatul (6) ultima teză din directivă distincții după cum compensația este plătită de o stație de emisie publică sau privată, nici după cum un astfel de organism exercită sau nu exercită, în temeiul dreptului statului membru în care este stabilit, o misiune de serviciu public. Asemenea distincții ar fi fost astfel în contradicție cu voința afirmată de legiuitorul Uniunii de a plasa toți operatorii de televiziune pe poziție de egalitate în cadrul exercitării dreptului lor la reportaje scurte de știri³⁰. În plus, restrângerea domeniului de aplicare al articolului 15 alineatul (6) ultima teză din directivă doar la stațiile de emisie care exercită, în temeiul dreptului statului membru în care sunt stabilite, o misiune de serviciu public nu ar fi permis atingerea într-un mod la fel de eficient a obiectivelor vizate de instituirea dreptului la reportaje scurte de știri, înlăturându-le pe cele care beneficiază, în primul rând, de limitarea compensației, și anume emițătorii secundari care dispun de mijloace financiare limitate, și care, indiferent de natura juridică a acestora sau de misiunile care le sunt încredințate, participă totuși în mod semnificativ la o difuzare largă a informațiilor în cadrul statelor membre³¹.

62. Soluția adoptată de legiuitorul Uniunii constituie, în opinia noastră, un echilibru just între, pe de o parte, protecția libertății de a desfășura o activitate comercială și a dreptului de proprietate al organismelor deținătoare de drepturi exclusive de transmisie și, pe de altă parte, libertatea de a primi informații și pluralismul mijloacelor de informare în masă. Astfel, considerăm că, în raport cu avantajele prezentate de sistemul pus în aplicare de legiuitorul Uniunii în vederea protejării acestor două ultime drepturi fundamentale, atingerea adusă libertății de a desfășura o activitate comercială și dreptului de proprietate al organismelor deținătoare de drepturi exclusive de transmisie nu prezintă un caracter excesiv.

63. În această privință, trebuie să se sublinieze că legiuitorul Uniunii a atașat dreptului la reportaje scurte de știri anumite condiții și limitări care contribuie la atenuarea atingerii aduse libertății de a desfășura o activitate comercială și dreptului de proprietate al stațiilor de emisie deținătoare de drepturi exclusive de transmisie.

30 — A se vedea considerentul (55) al directivei și articolul 15 alineatul (1) din aceasta, care precizează că accesul la extrase scurte trebuie să fie acordat în condiții nediscriminatorii.

31 — Observăm, în această privință, că, potrivit cifrelor publicate recent de Observatorul European al Audiovizualului, canalele locale și regionale reprezintă aproximativ 40 % din totalul canalelor disponibile în Europa (a se vedea comunicatul de presă din 29 martie 2012 disponibil la adresa de internet <http://www.obs.coe.int/about/oea/pr/mavise-miptv2012.html>).

64. Printre aceste condiții și aceste limitări, observăm că dreptul la reportaje scurte de știri nu privește fără deosebire toate evenimentele pentru care au fost acordate drepturi exclusive de transmisie, articolul 15 alineatul (1) din directivă precizând că trebuie să fie vorba despre „evenimente de mare interes pentru public”.

65. Pe de altă parte, extrasele furnizate pot fi folosite exclusiv în „programele de știri generale”, în temeiul articolului 15 alineatul (5) din directivă, și numai pentru realizarea unor „reportaje scurte de știri”, astfel cum prevede articolul 15 alineatul (1) din directivă. Conform considerentului (55) al acesteia, „[n]oțiunea de programe de știri generale nu ar trebui să acopere compilarea de scurte extrase în programele cu scop de divertisment”. Din aceste dispoziții rezultă că există o diferență determinantă între difuzarea televizată a unui eveniment cu scop de divertisment și cea a momentelor-cheie ale acestuia în scop de informare³². Stația de emisie păstrează în totalitate controlul exploatării comerciale a drepturilor sale exclusive în scop de divertisment. Așadar, în această măsură, diminuarea valorii comerciale a acestor drepturi trebuie să fie relativizată în mod semnificativ.

66. În plus, articolul 15 alineatul (3) din directivă precizează că emițătorii secundari trebuie să indice sursa extraselor pe care le folosesc în reportajele lor de știri. Astfel cum arată Comisia în mod întemeiat în observațiile sale scrise, publicitatea astfel făcută organismului care deține drepturi exclusive contribuie la proporționalitatea regimului de compensare instituit la articolul 15 alineatul (6) din directivă, întrucât o astfel de publicitate are o valoare economică și aceasta este în beneficiul organismului menționat de fiecare dată când este difuzat un reportaj scurt de știri³³.

67. Articolul 15 alineatul (6) din directivă dovedește de asemenea că legiuitorul Uniunii a efectuat o ponderare echilibrată a diferitelor drepturi fundamentale în discuție. În vederea limitării atingerii aduse libertății de a desfășura o activitate comercială și dreptului de proprietate al stației de emisie care deține drepturi exclusive de transmisie, această dispoziție impune statelor membre să se asigure că sunt definite modalități referitoare la lungimea maximă a extraselor scurte și la limitele de timp pentru transmisia acestora. În această privință, considerentul (55) al directivei conține o mențiune în atenția statelor membre, întrucât acesta precizează că durata extraselor scurte nu ar trebui să depășească 90 de secunde.

68. Constatarea potrivit căreia, în temeiul articolului 15 alineatul (6) din directivă, revine statelor membre sarcina de a adopta modalitățile și condițiile detaliate privind furnizarea extraselor scurte ne determină să precizăm că ponderarea între diferitele drepturi fundamentale în discuție nu revine exclusiv legiuitorului Uniunii, ci și statelor membre. Cu alte cuvinte, mecanismele care permit identificarea unui just echilibru între diferitele drepturi fundamentale în discuție sunt nu numai înscrise în directiva însăși, în esență, prin intermediul condițiilor și limitărilor sus-menționate care delimitează dreptul la reportaje scurte de știri, ci rezultă și din adoptarea, de către statele membre, a unor dispoziții naționale care asigură transpunerea directivei și din aplicarea acesteia de către autoritățile naționale. În această privință, trebuie subliniat că, potrivit jurisprudenței Curții, revine statelor membre, la transpunerea directivei, sarcina să se asigure că se întemeiază pe o interpretare a acesteia care permite asigurarea unui just echilibru între diferitele drepturi fundamentale protejate de ordinea juridică a Uniunii. Pe lângă aceasta, la punerea în aplicare a măsurilor de transpunere a acestei directive, incumbă autorităților și instanțelor din statele membre nu numai să interpreteze dreptul lor național într-un mod conform directivei menționate, ci și să nu se întemeieze pe o interpretare a acestora care ar intra în conflict cu drepturile fundamentale respective sau cu alte principii generale ale dreptului Uniunii precum principiul proporționalității³⁴.

32 — A se vedea în această privință Schoenthal, M., „Le droit de retransmission des grands événements”, IRIS plus, observații juridice ale Observatorului European al Audiovizualului, aprilie 2006. Autorul arată că „reportajul scurt și informativ [este] limitat la momentele esențiale ale unui eveniment” și că „[c]reșterea progresivă a suspansului, care reprezintă tot farmecul unui eveniment sportiv și care este semnul distinctiv al acestuia, rămâne doar apanajul transmisiei propriu-zise” (p. 3).

33 — Punctul 43, în special nota 19.

34 — A se vedea Hotărârea din 29 ianuarie 2008, Promusicae (C-275/06, Rep., p. I-271, punctul 68), și Hotărârea din 19 aprilie 2012, Bonnier Audio și alții (C-461/10, punctul 56).

69. În opinia noastră, rezultă că, la adoptarea măsurilor de transpunere a directivei, statele membre trebuie să încerce să țină seama de drepturile fundamentale, instituind instrumentele necesare pentru ca costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului să poată face obiectul unei compensări și ca modalitățile și condițiile detaliate privind furnizarea extraselor scurte, în special în ceea ce privește lungimea maximă a acestora și limitele de timp pentru transmisia lor, să fie definite de așa natură încât să limiteze, în măsura posibilului, atingerea adusă libertății de a desfășura o activitate comercială și dreptului de proprietate al stației de emisie care deține drepturi exclusive de transmisie. În această privință, subliniem că dreptul austriac care transpune articolul 15 din directivă dovedește căutarea de către legiuitorul național a unui just echilibru între diferitele drepturi fundamentale în cauză.

70. Având în vedere toate aceste elemente care contribuie la delimitarea dreptului la reportaje scurte de știri și modalitățile de punere în aplicare a acestuia, considerăm că limitarea compensației datorate stației de emisie care deține drepturi exclusive de transmisie aduce o atingere proporționată libertății de a desfășura o activitate comercială și dreptului de proprietate al acesteia din urmă. Cu alte cuvinte, ținând seama de economia articolului 15 din directivă, doar luarea în considerare a costurilor suplimentare generate direct de oferirea accesului³⁵ este, în opinia noastră, suficientă pentru a evita ca dreptul la reportaje scurte de știri să nu constituie o sarcină excesivă pentru emițătorii primari.

71. *A contrario*, dacă ar fi rezultat din economia acestui articol că dreptul la reportaje scurte de știri nu ar face obiectul niciunei limitări, atingerea ar fi putut fi considerată ca fiind disproporționată. Modul de redactare reținut de legiuitorul Uniunii pentru articolul 15 alineatul (6) ultima teză din directivă nu poate fi, așadar, interpretat corect decât în strânsă legătură cu dispozițiile care delimitează dreptul la reportaje scurte de știri³⁶.

72. Toate aceste elemente ne determină să considerăm că, prin adoptarea articolului 15 alineatul (6) din directivă, legiuitorul Uniunii a efectuat o ponderare echilibrată a diferitelor drepturi fundamentale în discuție.

73. Remarcăm că o analiză similară a fost reținută în cadrul Consiliului European. Astfel, Convenția europeană privind televiziunea transfrontalieră, semnată la Strasbourg la 5 mai 1989, prevede la articolul 9 posibilitatea părților contractante de a introduce un drept la extrase asupra evenimentelor de mare interes pentru public³⁷. Recomandarea nr. R (91) 5 a Comitetului de miniștri către statele membre din 11 aprilie 1991³⁸ prevede, în partea consacrată condițiilor financiare, la punctul 4.1, că, „sub rezerva altor aranjamente convenite între ei, emițătorul primar nu ar trebui să poată impune emițătorului secundar plata pentru extras. În orice caz, nicio participare financiară nu ar trebui impusă emițătorului secundar pentru drepturi de televiziune”. La punctul 4.2 din această recomandare, se arată că, „în cazul în care emițătorul secundar este autorizat să aibă acces la locul de

35 — În ceea ce privește cheltuielile efectuate de stația de emisie care deține drepturile exclusive de transmisie, ORF precizează că, chiar și în cazul în care stația de emisie care beneficiază de dreptul de a realiza reportaje scurte de știri are acces la semnalul prin satelit (grație, de exemplu, unei interceptii directe a satelitelui), acordarea acestui drept determină o activitate administrativă semnificativă pentru organismul cărui îi incumbă obligația de a acorda dreptul respectiv (verificarea existenței dreptului, stabilirea, dacă este cazul, a unui acord privind condițiile, controlul respectării dispozițiilor legale și contractuale etc.).

36 — A se vedea în această privință Comunicarea Comisiei către Parlamentul European în conformitate cu articolul 251 alineatul (2) al doilea paragraf din Tratatul CE privind Poziția comună a Consiliului privind adoptarea unei Propuneri de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 89/552/CEE a Consiliului privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) [COM(2007) 639 final]:

„Această formulare a fost aleasă pentru a se garanta că dreptul de a transmite jurnale scurte nu poate fi interpretat ca o licență obligatorie care ar conferi radiodifuzorilor drepturi mai extinse. Această soluție se bucură de sprijinul tuturor părților interesate, atât al radiodifuzorilor, cât și al titularilor drepturilor.”

37 — Conform raportului explicativ al acestei convenții, articolul menționat își găsește temeiul în dreptul publicului de a primi informații și are drept scop evitarea ca exercitarea acestui drept să fie repusă în discuție într-un context transfrontalier. Un alt obiectiv este de a garanta pluralismul surselor de informații în cadrul televiziunii transfrontaliere.

38 — Recomandarea privind dreptul la extrase asupra evenimentelor majore care fac obiectul unor drepturi de exclusivitate pentru difuzarea programelor de televiziune într-un context transfrontalier.

desfășurare, organizatorul evenimentului major sau proprietarul locațiilor ar trebui să poată impune plata costurilor suplimentare necesare efectuate”. Expunerea de motive a recomandării menționate evocă în special, pentru a explica conținutul punctului 4.1 din aceasta, „garanția [care] ar trebui dată emițătorilor secundari, în special celor cu resurse mai reduse, de a putea avea acces la un extras pe poziție de egalitate”³⁹.

74. Abordarea reținută de legiuitorul Uniunii pare a fi conformă și cu jurisprudența elaborată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în ceea ce privește articolul 1 al doilea paragraf din Protocolul adițional nr. 1 la CEDO. Această Curte supune reglementarea folosinței bunurilor unui control de proporționalitate în cadrul căruia verifică, precum în materia lipirii de proprietate, că aprecierea efectuată de legiuitorul național nu este vădit lipsită de temei rezonabil⁴⁰. Astfel, aceasta consideră că o măsură de ingerință trebuie să păstreze un just echilibru între motivele imperative de interes general și cele ale apărării drepturilor fundamentale ale persoanei. Potrivit Curții Europene a Drepturilor Omului, trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit. Prin controlul respectării acestei cerințe, Curtea amintită recunoaște statului o libertate de apreciere mare atât în privința alegerii modalităților de punere în aplicare, cât și în privința aprecierii dacă consecințele lor sunt justificate, în interesul general, de preocuparea atingerii obiectivului reglementării în cauză. Acest echilibru este afectat dacă persoana în cauză a trebuit să suporte o sarcină specială și exorbitantă⁴¹. Respectiva Curte a considerat de asemenea că, atunci când este în discuție o măsură de reglementare a folosinței bunurilor, lipsa compensației este unul dintre factorii care trebuie luați în considerare pentru a stabili dacă a fost respectat un just echilibru, însă aceasta nu poate constitui ca atare o încălcare a articolului 1 din Protocolul adițional nr. 1 la CEDO⁴².

75. Pe de altă parte, observăm că, în dreptul Uniunii, există dispoziții care demonstrează ideea potrivit căreia o atingere minimă adusă dreptului de proprietate nu necesită în mod sistematic o compensație. Astfel, considerentul (35) al Directivei 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională⁴³ arată, în ceea ce privește excepțiile sau limitările care pot fi aduse acestor drepturi, că „[a]numite situații în care prejudiciul cauzat titularului de drept este minim nu pot da naștere unei obligații de plată”⁴⁴. În plus, Curtea a putut considera, în domeniul politicii agricole și în privința pretinselor atingeri aduse dreptului de proprietate, că nu există în dreptul Uniunii un principiu general care să impună acordarea unei indemnizații în orice împrejurări⁴⁵.

76. Prin adoptarea articolului 15 alineatul (6) din directivă, legiuitorul Uniunii a reușit, în opinia noastră, să ajungă la un compromis acceptabil între acordarea cu titlu gratuit a unui drept la extrase scurte și participarea financiară a emițătorilor secundari la costurile de achiziție a drepturilor exclusive de transmisie. Prin prevederea că costurile suplimentare care sunt generate de oferirea accesului nu trebuie suportate de stațiile de emisie care dețin drepturi exclusive de transmisie, această dispoziție

39 — Punctul 47.

40 — A se vedea cu privire la acest punct Sudre, F., *Droit européen et international des droits de l'homme*, PUF, Paris, a 10-a ediție, 2011, p. 655 și urm.

41 — A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Brosset-Triboulet și alții împotriva Franței din 29 martie 2010 (§ 86).

42 — *Ibidem* (§ 94).

43 — JO L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230.

44 — În această privință, este interesant de comparat articolul 15 din directivă cu articolul 5 alineatul (3) litera (c) din Directiva 2001/29, care oferă statelor membre posibilitatea de a prevedea excepții sau limitări la drepturile prevăzute la articolele 2 și 3 din această directivă (dreptul de reproducere, dreptul de comunicare publică a operelor și, respectiv, dreptul de a pune la dispoziția publicului alte obiecte protejate), atunci când este vorba despre „folosirea operelor sau a altor obiecte protejate pentru difuzarea evenimentelor curente, în măsura în care este justificată de scopuri de informare și sub rezerva de a indica sursa, inclusiv numele autorului, cu excepția cazurilor în care acest lucru se dovedește imposibil”. A se vedea de asemenea, în aceeași ordine de idei, articolul 10 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale (JO L 376, p. 28, Ediție specială, 17/vol. 3, p. 14).

45 — Hotărârea din 10 iulie 2003, Booker Aquaculture și Hydro Seafood (C-20/00 și C-64/00, Rec., p. I-7411, punctul 85).

garantează că dreptul la extrase scurte nu constituie o sarcină financiară pentru aceste organisme. Circumstanța că acestea nu pot obține niciun beneficiu din furnizarea extraselor scurte este justificată, în opinia noastră, de necesitatea de a proteja libertatea de a primi informații și pluralismul mijloacelor de informare în masă, favorizând astfel apariția unei zone unice de informare.

77. Deciziile Bundesverfassungsgericht și ale Verfassungsgerichtshof la care se referă instanța de trimitere⁴⁶ nu modifică aprecierea noastră.

78. Chiar dacă există diferențe între raționamentele formulate de aceste două instanțe, din acestea rezultă în principal că dreptul la reportaje scurte de știri nu ar trebui acordat cu titlu gratuit și că ar trebui, așadar, să determine plata unei remunerații rezonabile sau a unei compensații corespunzătoare. Din această perspectivă, este avută în vedere luarea în considerare a costurilor de achiziție a drepturilor exclusive. Aceste două instanțe arată de asemenea că o astfel de compensație nu ar trebui stabilită la un astfel de nivel încât să împiedice dreptul de a realiza reportaje scurte de știri.

79. Abordările reținute de Bundesverfassungsgericht și de Verfassungsgerichtshof nu ne par a fi aplicabile automat controlului validității articolului 15 alineatul (6) din directivă în raport cu articolele 16 și 17 din cartă. Pe de o parte, am explicat deja motivele pentru care aprecierea noastră este strâns legată de economia articolului 15 din directivă și, în special, de condițiile și de limitările care contribuie la delimitarea dreptului la reportaje scurte de știri și a conținutului acestora.

80. Pe de altă parte, amintim că apărarea drepturilor fundamentale în Uniune trebuie asigurată în cadrul structurii și obiectivelor acesteia. Rezultă că ponderarea care trebuie efectuată între diferitele drepturi fundamentale în discuție nu impune în mod necesar același răspuns după cum este efectuată în cadrul național sau la nivelul Uniunii. În prezenta cauză, considerăm, pentru motivele arătate anterior, că obligațiile legate de finalizarea pieței interne și apariția unei zone unice de informare militau în favoarea adoptării de către legiuitorul Uniunii a unei dispoziții de compromis între acordarea cu titlu gratuit a unui drept la extrase scurte și participarea financiară a emițătorilor secundari la costurile de achiziție a drepturilor exclusive de transmisie.

81. Pentru a încheia, în ceea ce privește preocuparea exprimată de instanța de trimitere în privința aspectului temporal al aplicării limitării compensației într-o situație precum cea în discuție în acțiunea principală, trebuie amintit că Sky a obținut, prin contractul din 21 august 2009, dreptul exclusiv de a transmite pe teritoriul austriac anumite meciuri din cadrul UEFA Europa League pentru sezoanele 2009/2010-2011/2012. La 11 septembrie 2009, Sky și ORF au încheiat un acord având ca obiect acordarea către ORF a dreptului de a realiza reportaje scurte de știri cu privire la acest eveniment. Constatăm că aceste două date sunt ulterioare datei de intrare în vigoare a Directivei 2007/65/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2007⁴⁷, care a introdus, în Directiva 89/552/CEE⁴⁸, dispozițiile privind dreptul la reportaje scurte de știri, directiva neavând drept obiect, potrivit considerentului (1), decât codificarea normelor prevăzute de Directiva 89/552. Întrucât Directiva 2007/65 a intrat în vigoare, potrivit prevederilor articolului 4 din aceasta, la 19 decembrie 2007, Sky și ORF erau perfect conștiente în 2009 de instituirea la nivelul Uniunii a unui drept armonizat la reportaje scurte de știri și erau în măsură să anticipeze modificările legislative care urmau să intervină ulterior la nivel național.

46 — A se vedea punctul 21 din prezentele concluzii.

47 — Directiva de modificare a Directivei 89/552/CEE a Consiliului privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune (JO L 332, p. 27).

48 — Directiva Consiliului din 3 octombrie 1989 privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune (JO L 298, p. 23, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 215).

IV – Concluzie

82. Având în vedere toate considerațiile precedente, propunem Curții să răspundă la întrebarea preliminară adresată de Bundeskommunikationssenat după cum urmează:

„Examinarea întrebării adresate nu evidențiază niciun element de natură să afecteze validitatea articolului 15 alineatul (6) din Directiva 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale).”